

FRANCES GREENSLADE

Schuilplaats

Vertaald uit het Engels door Elvira Veenings

ORLANDO
uitgevers

HOOFDSTUK I

Jenny heeft me gevraagd om dit verhaal op te schrijven. Ze wilde dat ik alles wat er is gebeurd voor haar sorteerde, kraal voor kraal aan elkaar reeg om er een officieel verhaal van te maken, zoiets als een rozenkransgebed dat ze steeds opnieuw kon opzeggen, iets om zich aan vast te houden. Maar ik heb het ook gedaan voor haar, voor mama. Of voor Irene, zoals anderen haar zouden noemen, aangezien ze lang geleden afscheid heeft genomen van wat het ook was dat ‘mama’ ooit voor haar betekende. Zelfs nu nog kwam het schuldgevoel onverbiddelijk naar boven als we aan haar dachten. We zijn mama nooit gaan zoeken. Ze was verdwenen zoals een kat op een avond door de achterdeur verdwijnt om nooit meer terug te komen, zonder dat je ooit zult weten of ze door een coyote of een havik gegrepen is, of misschien ergens ziek geworden is en de kracht niet had om thuis te komen. We lieten de tijd verstrijken, we wachtten af, we vertrouwden haar, want ze was altijd de beste moeder van allemaal geweest. Zij is de moeder; dat zeiden we tegen elkaar, of in elk geval in het begin. Ik weet niet wie van ons het als eerste zei.

Dat is niet waar. Ik was het. Jenny zei: ‘We moeten haar gaan zoeken,’ en ik antwoordde: ‘Zij is de moeder.’ Toen ik het zei, wist ik niet dat deze vier woorden zo bepalend zouden worden voor ons leven. Ze bevatten een klank van waarheid, beladen en onaantastbaar. Maar ze werden een krabbend anker dat ons meesleurde, ver weg van onze zuiverste impulsen.

We wachtten tot ze terugkwam om ons te halen, maar dat deed ze niet.

Niets wees erop dat dit stond te gebeuren. Ik weet dat mensen altijd op zoek gaan naar een teken. Op die manier kunnen ze zeggen: ons soort mensen gebeurt zo iets niet; alsof wij wel dat soort mensen waren, alsof we het hadden moeten zien aankomen. Maar er was geen enkel signaal. Niets anders dan mijn eeuwige ongerustheid, die volgens mij aangeboren is, als je tenminste als tobber geboren kunt worden, en volgens Jenny kan dat.

Die bezorgdheid zat in de holttes rond mijn hart gepropt, als kranten in de kieren van de wanden van een blokhut, en verstikte de gemoedsrust die daar had moeten zitten. Ik ben inmiddels oud genoeg om te weten dat lang niet iedereen wordt achtervolgd door een gevoel van naderend onheil, dat er mensen zijn die denken dat hun leven altijd een overzichtelijke, wijd open vlakte onder een helderblauwe hemel zal zijn, waar een duidelijk afgebakend pad doorheen loopt. Door de angst klapte ik dicht als een oester. Ik was heel anders dan Jenny, die open en onbevangen was als een zonnige dag met een lichte bries en zoemende insecten in de lucht, zo'n dag waarop je zo vrij als een vogel in het gras kunt gaan liggen om de warme aarde in je rug te voelen. Straks, later, nooit, dat waren niet-bestaande woorden. Jenny was 'altijd' en 'ja'.

Zoals ik al zei, er was geen enkel teken dat er iets mis kon gaan in ons vertrouwde wereldje. De slaapkamer die Jenny en ik deelden was lichtblauw geschilderd, in de kleur van een roodborstjesei, en als de vroege ochtendzon naar binnen viel glansde de wand op als een eierschaal die tegen het licht wordt gehouden. Ik tuurde naar de lichtval tot er schaduwen van piepkleine heuvels en valleien verzezen in de structuur van de wandplaten. In die streek brak de dageraad traag en steeds aan met nevelig licht, als een prelude van het schelle daglicht.

Ons huis in Duchess Creek had een uitgesproken geur die me bij de voordeur verwelkomde: gekookte kool, gebakken rookworst,

tomatensoep; de geur hing in de gordijnen, de broze muren en het plafond of in de kranten waarmee ze waren geïsoleerd. Het was een warm huis, zei mama, maar niet gebouwd door mensen die van plan waren er te blijven. Er zaten geen deurtjes voor de keukenkastjes en tussen de badkamer en de woonkamer hing alleen een dik, gebloemd gordijn. Duchess Creek werd in 1967 aangesloten op het elektriciteitsnet, het jaar waarin ik zeven werd en Jenny acht. Een paar maanden na onze verjaardagen trokken ze via de bomen een slaphangende kabel door naar ons huis. Sindsdien hadden we sporadisch stroom, maar dan nog alleen voor de lampen.

Een vriend van papa had ons een klein elektrisch fornuis gegeven, dat hij op de vuilnisbelt in Williams Lake had gevonden. Ze lieten het gewoon staan en mama maakte zich er nooit druk over, hoewel haar vriendin Glenna minstens tweemaal per week vroeg wanneer ze van plan was om dat fornuis te gaan gebruiken. Glenna zei: 'Hé, ben je dan niet blij dat de twintigste eeuw ons ook eindelijk heeft bereikt?' Mama antwoordde dat ze wel naar Vancouver zou verhuizen als ze in de twintigste eeuw wilde leven. Glenna lachte hoofdschuddend en zei: 'Nou, je bent niet de enige die er zo over denkt. Er zijn genoeg mensen die het fijn vinden dat Williams Lake tot in de wijde omtrek de grootste stad is.'

Zo was het in Chilcotin in de jaren zestig. Je had de indianen, de Chilcotins en de Carriers, die er al woonden lang voordat de blanken kwamen om hen van hun land te verdrijven en in reservaten te stoppen. Je had de blanke kolonisten, met een geschiedenis vol verhalen over pioniers, de veefokkerij en de aanleg van wegen. En dan had je de laatkomers, zoals ons gezin, de Dillons.

Papa was in 1949 vanuit Ierland naar Amerika gekomen; hij belandde in Oregon en trok van daaruit naar het noorden. Anderen kwamen om niet naar oorlogen te hoeven waar ze niet in geloofden, of om te ontkomen aan een manier van leven waar ze niet in geloofden. Sommigen kwamen met al hun bezittingen in een voertuig gepropt uit grote steden, op zoek naar een woeste plek om in

te verdwijnen. Zij waren de nieuwe pioniers, ze vonden zichzelf opnieuw uit en volgden hun eigen plan. Papa had een vriend met de naam Tipi Fred en een andere die Panbread heette. Toen ik papa vroeg wat hun achternamen waren, zei hij dat hij nooit de moeite had genomen om dat te vragen.

Mama maakte zich niet bijster druk over het elektrische fornuis, omdat ze er inmiddels aan gewend was om op het houtfornuis te koken. Ze kookte omdat het moest, niet voor haar plezier, en hield het meestal bij eenpansmaaltijden waarvoor ze geen oven nodig had. We bezaten ook geen elektrische koelkast. We hadden een oude gedeukte ijskist, waar een eenzame fles melk en een pakje boter in lagen.

We haalden water bij de pomp op het achtererf. Een van de bewoners voor ons was van plan geweest om waterleiding aan te leggen. De badkamer had een douche en een wastafel, met een gat in de vloer dat dichtgestopt was met vodden en waar een pijp liep voor een toilet, maar niets van dit alles werkte. We pompten ons water op in een emmer van twintig liter en sjouwden hem naar het aanrecht. We hadden een buitenplee, maar 's nachts legden we een wc-bril over een zinken teil, die elke ochtend door papa werd geleegd.

Aan de rand van de bush achter ons huis had papa speciaal voor mama een zware, oude badkuip op klauwpoten neergezet. Hij had er een kuil onder gegraven om een vuurtje te stoken. Hij vulde het bad met een slang vanaf de pomp. Het water werd lekker warm en mama zat erin op een cederhouten rek dat hij ook had gemaakt, zodat ze zich niet zou branden. Op sommige avonden hoorden we haar daar zachtjes in zichzelf zingen; haar stem rees op in het donker en werd meegedragen door de opkringelende stoom, hoog boven het scherm van gevlochten dennentakken die hij door een stuk hekwerk had gestoken. Soms zat ik naast haar op een boomstronk en liet ik mijn arm door het warme water glijden. De vleermuizen

scheerden en doken als schimmen boven ons hoofd, niet meer dan flitsen in je ooghoek. De sterren lichtten op en verschenen als zwermen insecten aan de hemel wanneer het water afkoelde. Als ze bewijs nodig had dat papa van haar hield, was die badkuip dat wel, dacht ik.

Er moet een tijd zijn geweest dat ik mezelf wakker zong en gelukkige klanken met hoge en lage trillers uitkraaide als er een kever over de raamhor kuierde en een piepkleine schaduw wierp op de wand. Maar ik herinner het me niet. Ik kan me de tijd niet voor de geest halen waarin ik de wereld kon bezien zonder de angst aan de randen te voelen knagen. Over mijn moeder maakte ik me echter nooit zorgen. Ik voelde me uitverkoren omdat ik een moeder had die met ons ging kamperen, die niet bang was voor beren, ervan genoot om over de houtvesterspaden te rijden en over wat zij de 'wagensporen' noemde, die van Highway 20 de bossen in liepen. We ontdekten meertjes, half vergane blokhutten en verborgen valleien en dan was het of wij de eerste mensen waren die er ooit waren geweest. Hoe verder het kamp van de bewoonde wereld lag, hoe beter we het vonden. 'Niemand in de buurt in de wijde omgeving,' zei mama tevreden als het vuur was aangelegd. Zij was de constante factor in ons leven, de zekerheid en de troost. Papa was degene om wie ik zorgen had.

Hij moest uiterst behoedzaam benaderd worden, als een gewonde vogel. Te veel aandacht en hij zou wegvliegen. Als hij binnen zat, werd hij rusteloos. Dan rekte hij zich uit en keek hij om zich heen alsof hij daar niet hoorde; even later zag ik met een steek van teleurstelling dat hij naar de deur liep om zijn jasje te pakken.

Soms floot hij semi-nonchalant een deuntje als hij zijn armen in de flanellen mouwen stak. Dan ging hij naar buiten om wat hout te hakken, als een soort straf, om vervolgens in de wildernis te verdwijnen en urenlang weg te blijven. Op slechtere dagen vertrok hij naar zijn slaapkamer en deed hij de deur dicht.

Ik drukte mijn oor tegen de wand van mijn slaapkamer om te luisteren. Als ik daar lang genoeg bleef staan, hoorde ik de bedveren piepen als hij zich omdraaide. Ik weet niet wat hij daarbinnen deed. Hij had geen boeken en geen radio. Waarschijnlijk deed hij helemaal niets.

Als hij na een werkdag in de bush thuiskwam, deed hij meestal eerst een dutje in de verstelbare stoel bij het olievat dat ons houtfornuis was. Ik wilde dat hij daar bleef slapen. Als hij sliep, was hij bij ons. Maar soms zette hij de stoel te dicht bij het houtfornuis. Op een middag probeerde ik hem over te halen om de stoel iets achteruit te schuiven. 'Maak je geen zorgen, Maggie,' zei hij. 'Ik zal er niet van smelten.' Hij viel in slaap met zijn mond open en slaakte af en toe een diepe zucht die uitliep in een kuchje waar hij heel eventjes wakker van werd.

Ik was niet bang dat hij zou smelten. Ik was bang dat de stoel plotseling vlam zou vatten, net als het dak van de schuur van de familie Lutz die keer toen Helmer het vuur in de afvalbak te hoog had opgestookt.

Mijn moeder stond aan het aanrecht hertenvlees te snijden voor een stoofpot. Ik keek toe hoe zijn oogleden dichtvielen, knipperden en opnieuw dichtvielen. Mama pelde een ui en begon te hakken. Jenny en ik hadden onze Barbies uitgespreid op het zonnige gele linoleum. Jenny's Barbie wilde trouwen en aangezien we geen Ken hadden, fungeerde mijn Barbie als echtgenoot. Ik stak haar blonde haar weg onder een bikinibroekje. Mam draaide zich naar ons om. Haar ogen stonden vol tranen. Om de een of andere reden vonden we dat trucje met die uien en haar tranen erg grappig. We sloegen onze hand voor onze mond om papa niet wakker te maken. Mama hilde nooit. Misschien vonden we het daarom zo onwezenlijk dat zo iets simpels als een ui die invloed op haar had.

Ze draaide zich weer om naar het fornuis. In de zoet opkringende damp van pruttelende uien schoof mama de blokjes hertenvlees in de pan. De penetrante bloedgeur van wild, waar ik niet van

hield, dreef de kamer in. Dat duurde echter maar even, want het vlees en de uien vermengden zich tot een verrukkelijk aroma, waarop mama er peper overheen strooide en een pot tomaten pakte. Ze kreeg het deksel niet los en keek naar papa om te zien of hij wakker was. Ze dacht er niet over om hem te wekken. Ze zou de betovering van ons knusse samenzijn niet verbreken door hem te vragen om een pot open te draaien. In plaats daarvan pakte ze een schilmesje, stak het lemmet onder het deksel en gaf er een draai aan.

De rokerige herfstlucht blies een kruidige geur naar binnen via het keukenraam dat altijd op een kier stond als het houtfornuis brandde. Het warme gele linoleum koesterde mijn buik terwijl ik languit op de vloer lag en mama als een rots in de branding aan het aanrecht stond, haar kastanjekleurige haar in een glanzende krul op de rug van haar blauwe lievelingstrui. Ze droeg haar driekwartbroek met de kleine ruitjes, hoewel het daar eigenlijk te koud voor was, met een paar afgedragen mocassins aan haar blote voeten. Haar kuiten waren bruin en welgevormd. Er was iets met dat mes en die pot tomaten waardoor het onbezorgde gevoel dat door me heen stroomde begon te tanen. Mama had een lap stof met een dessin van bruine, ronde theepotten onder het aanrecht gehangen om de afvoerpijp en de vuilnisbak te verbergen. Dat leek een onderdeel te zijn van mijn ongerustheid, zo fragiel als dat was. Misschien betekende het wel dat wij ook niet van plan waren om te blijven.

Rondom het houtfornuis besmeurden zwarte brandplekken het verbleekte geel van de vloer. Jenny plaagde me altijd wanneer ik haastig de sintels uitstampte die uit de kachel sprongen als het deurtje open stond. Dan zei papa dat ze zich er niet mee moest bemoeien. ‘Mag is net als ik,’ zei hij dan. ‘Veiligheid boven alles.’

Papa werkte samen met Roddy Schwartz met een Mighty Mite zaagmachine, niet ver van Roddy’s blokhut. Roddy had de machine op een oplegger vanuit Prince George hiernaartoe gehaald. Het gevaarte had een Volkswagen-motor die twee zaagbladen tegelijk

door de stammen trok en kon vrijwel elke boom die ze omhaalden aan. Meestal waren ze een paar dagen bezig om de bomen te vellen en van hun takken te ontdoen, om ze daarna met behulp van steunbalken naar de plek te slepen waar de machine was opgebouwd. Papa had een hekel aan dat slepen, omdat ze geen professionele boomsleper konden betalen. Ze moesten zich behelpen met een oude boerentractor en een ketting die ze om de stammen wikkelden om ze het woud uit te slepen. Papa was altijd bang dat de stammen ergens achter zouden blijven haken, waardoor de tractor zou kantelen.

Ik had hem op een avond met mama over zijn werk horen praten, toen ze buiten op de veranda zaten.

‘Ik vertrouw Roddy niet als hij een kater heeft,’ zei hij. ‘Dan wordt hij roekeloos. Zegt dat ik op hem loop te vitten. Als een oud wijf, zegt hij. Pocht dat hij de zaagmachine van haver tot gort kent, dat hij hem met zijn ogen dicht kan bedienen. Ik blijf maar tegen hem zeggen dat het niet uitmaakt hoe vaak je het hebt gedaan. Als je even niet oplet, hakt zo’n blad je vingers eraf voordat je au kunt zeggen.’

‘Patrick,’ zei mama rillend. ‘Zulke dingen moet je niet zeggen.’

‘Nee, maar die vent wil niet luisteren. Een eigenwijze klier is het, dat zint me niet. We hebben hier met bomen van honderd meter hoog te maken.’

‘Dat weet ik maar al te goed.’

‘Je hoeft je over mij geen zorgen te maken.’ Papa begon iets harder te praten toen hij mij achter de hordeur zag staan. ‘Jantje Secuur!’ zei hij met een knipoog naar mij.

Dat was papa’s bijnaam. Niet alleen ons gezin noemde hem zo. Zijn vrienden deden het ook, geïrriteerd als hij zorgvuldig zijn geweren controleerde, zijn uitrusting naliep en altijd de remmen testte voordat hij aan de afdaling naar Bella Coola begon. De berg had een hellingsgraad van achttien procent en de reputatie dat hij iedere chauffeur slappe knieën bezorgde. Het was de plaatselijke

gewoonte om je flink in te drinken voordat je eraan begon. Papa vond dat een schande.

‘Jantje Secuur laat zich niet opjutten,’ plaagden zijn vrienden en staken nog een sigaret op, wachtend tot hij al zijn banden op spanning had gebracht, inclusief zijn reserveband.

Nu hij in zijn verstelbare stoel bij het fornuis lag te slapen, ging ik ernaartoe en legde ik mijn vlakke hand op het groene vinyl. Het was bijna te heet om aan te raken. Ik wist niet wat ik liever wilde: dat hij doorsliep en bij ons bleef, of dat hij wakker werd en zijn stoel opzij zou schuiven, uit de gevarenzone. Ik stond achter zijn stoel naar zijn rode krullen te kijken, die trilden op zijn ademhaling. Bij de kruin waar de scheiding viel, was een stukje van zijn rossige schedel te zien.

Ik trok een keukenstoel naar het aanrecht en pakte het grootste glas dat ik kon vinden. Toen schepte ik water op uit de emmer en met mama’s ogen op me gericht nam ik een klein slokje. Ik nam het grote glas water mee naar de stoel waar papa zat en hield de wacht.

Er verstreken enkele minuten waarin ik net deed of ik vol belangstelling naar papa’s kruin zat te kijken. Plotseling slaakte hij een van die diepe, hortende zuchten, waarna zijn hele lichaam verstijfde en begon te schokken; hij maaide klauwend met zijn handen in de lucht en er kwamen benauwde geluiden uit zijn keel.

‘Mama!’ gilde ik, en ze liet het mes uit haar handen vallen en draaide zich vliegensvlug om.

‘Patrick, wakker worden,’ zei ze. Ze hurkte voor hem neer en pakte zijn handen. Hij gierde het uit, met het meest on-vaderlijke geluid dat ik ooit had gehoord. Als een baby. Als een dier in het nauw.

‘Patrick!’ zei mama nogmaals, en toen: ‘Geef me je glas water, Maggie.’

Ik gaf haar het glas en ze zette het aan papa’s lippen. ‘Neem een slokje, Patrick. Drink. Het is lekker koel. Goed zo, goed zo.’

Hij sloeg zijn ogen op en slikte proestend het water door.

Mama zei: ‘Het is in orde, jongens, het was maar een angstaanval.’

‘Ik had een angstaanval,’ zei papa. Zo noemden ze die aanvallen van pap. Zijn vader had er schijnbaar ook last van gehad: paniek-aanvallen die vlak voordat hij in slaap viel door zijn hele lichaam raasden. Hij dronk het glas tot op de bodem leeg en schudde zich wakker. Zijn warrige rode krullen waren klam van het zweet.

‘Kijk niet zo bezorgd, Mag,’ zei hij en hij trok me op schoot. ‘Mij overkomt niets. Ik ben Jantje Secuur, weet je nog?’

Papa rook naar tabak, naar rook van het houtvuur en de scherpe lucht van afgevallen bladeren. Ik begon de sproeten op zijn armen te tellen.

‘Denk je dat ik net zoveel sproeten heb als er sterren aan de hemel staan?’ vroeg hij.

‘Misschien wel meer,’ zei ik. Dat was wat ik altijd antwoordde en het was wat hij altijd vroeg. Zolang ik zijn sproeten telde, was hij mijn gevangene.

Er was niets akelig gebeurd. Het was maar een angstaanval. Toch maakte ik me zorgen.

Als ik ’s morgens naar de schoolbus liep en schuifelend met mijn laarzen door de sneeuw sjokte om mijn eigen spoor te maken, met Jenny al als een poederblauw baken bij de elektriciteitsmast aan de hoofdweg, maakte ik me zorgen om mama die alleen thuisbleef, omdat ze zo woest met de bijl zwaaide om aanmaakhoutjes te hakken en omdat papa maar bleef zeggen dat ze voorzichtiger moest zijn. Er kwam nog eens een dag waarop ze haar eigen voet afhakte, zei hij steevast. En als we aan het einde van de dag uit de bus stapten, vreesde ik vlak voordat we bij de kromgegroeide den-
nenboom de laatste bocht namen, waarna ons huisje in zicht kwam, dat het in lichterlaaie zou staan of dat er al niets meer van over was dan een berg rokende as. En telkens als het er nog net zo stond als altijd, de verf afgebladderd en grijs, met opkringelende rook uit de

schoorsteen, voelde ik de spanning uit mijn spieren trekken en zette ik het op een rennen.

We waren een doodgevoorn gezin; dat is ons verhaal. Onze dagen waren gevuld met rivieroevera en steenlagwegen, fietsen en sprinkhanen. Maar door aan iets te denken, open je een deur. Je laat de tragedie binnen. Dat is de les die mijn angst me heeft geleerd.

HOOFDSTUK 2

Er waren gezinnen in Duchess Creek die problemen aantrokken als vliegen, gezinnen voor wie het niet meer dan vanzelfsprekend was dat alles altijd misging. Ze vormden het onderwerp van gesprek aan de keukentafel, als de koffie werd ingeschonken en de koekjes erin werden gedoopt. De familie Lutz was zo'n gezin. Ze woonden een paar kilometer verderop in een nooit afgebouwd huis met plastic voor de ramen geniet en zeildoek over het dak tegen de regen.

'Alles komt in drieën.' Glenna zat met mijn moeder aan de keukentafel koffie te drinken. Ze tikte met haar lepeltje tegen de kop om haar opmerking kracht bij te zetten en liet hem even bezinken. Glenna werkte bij de dokterspost in Duchess Creek, dus van de meeste drama's in de omgeving wist ze alles uit de eerste hand. 'Eerst de tweeling, toen Peggy's kankerbehandelingen en nu dit.'

'Arme Mickey,' zei mama.

Mickey Lutz was mijn beste vriendin in Duchess Creek. Ik mocht van mama alleen bij haar blijven slapen als Helmer met zijn maten aan het jagen was. 'Aan de boemel,' noemde mama dat. Het huis rook naar babypies en zure melk. Overal in de kamer zwierven vuile, hard geworden vaatdoeken, opgerolde sokken, afgekloven babyspeelgoed en pluizen hondenhaar. De Lutzes hadden een wit met bruin hondje dat Trixie heette. Trixie werd al grijs rond haar bek, als de oude dame die ze was, maar ze was zo trouw dat ze altijd met Mickey en mij mee rende als we gingen fietsen, trekkepotend om ons bij te houden. Als we stopten, rolde ze zich uitgeput op in het steengruis langs de weg. Maar zodra we weer opstapten, hees ze zich moeizaam

overeind op haar gammele oude pootjes en begon ze weer te rennen.

Het bed waar Mickey en ik in sliepen zat altijd onder de witte hondenharen, die ik stiekem probeerde weg te vegen voordat ik erin kroop. Op een keer gaf Peggy me voordat we naar bed gingen een sinaasappel die naar vuile sokken rook. Toen ik hem pelde, waren de partjes helemaal uitgedroogd. Ik at hem toch op, omdat Mickey de hare opat en er niets van leek te merken. Als ontbijt kregen we crackers en oranje priklimonade.

‘De hele familie Lutz kwam tegelijk binnen,’ vervolgde Glenna. ‘Ze kwamen bij de dokterspost aan als een roedel wolven met hun gewonde. Helmer hing aan Peggy’s arm, die arme vrouw; ze kon hem amper houden en hij liet zijn bloedende voet over de grond slepen. De kleine Mickey droeg de baby.’

Als Glenna op de koffie kwam, bracht ze altijd haar eigen zoetjes mee. Die kocht ze in grootverpakking bij de supermarkt in Williams Lake. Zo kon ze haar calorieën tellen, zei ze dan. Volgens mij was dit het enige wat ze deed als poging om af te vallen. Als mama haar bijschonk, scheurde ze de zakjes open om dan twee zakjes poeder tegelijk in de koffie te schudden. Ze staaarde al roerend in haar kop, wat mama de tijd gaf om de vragen te stellen waarop zij alle antwoorden zou weten.

‘Arme Peggy,’ zei mama. ‘Hoe is het gebeurd?’

‘Hij was op jacht.’

Ze schoten allebei in de lach. Ik wist dat dat was omdat Helmers idee van jagen betekende dat hij op de laadklep van zijn truck met een biertje in de zon ging zitten wachten tot het wild voorbijkwam. ‘Je kent Helmer,’ zei Glenna, ‘als er ook maar ergens narigheid in de buurt is, weet hij het te vinden. Was hij vergeten dat zijn geweer geladen was? Wie zal het zeggen? Hij heeft zijn hele grote teen en de helft van de twee tenen ernaast eraf geschoten.’

Hun hoofden bewogen traag en eendrachtig van links naar rechts. Het was oprecht medelijden, maar wel met een tikkeltje zelfgenoegzaamheid. Toch zou het niet eerlijk zijn om hun gesprek-

ken af te doen als geroddel, denk ik nu. Als ze het hadden gekund, hadden ze een vaste, betaalde baan voor Helmer geregeld. Vrachtwagenchauffeur zou wel bij hem passen, zei mama, op en neer over Highway 20, van de ene stad naar de andere om spullen te bezorgen, een simpel baantje dat hem buiten de deur hield en waarmee hij Peggy en de kinderen kon onderhouden.

Toch was er altijd dat onderliggende vertrouwen dat ons zoiets nooit kon overkomen. Glenna en mama hadden echtgenoten die wel wijzer waren om met een jachtgeweer zonder veiligheidspal rond te lopen. Zijzelf waren wel wijzer om hoogzwanger van een tweeling thuis te blijven, zoals Peggy had gedaan, tot dagen na de uitgerkende datum.

‘Ik begrijp niet waarom ze er niet voor heeft gezorgd dat hij met haar naar Williams Lake reed,’ zei Glenna nog steeds elke keer als ze op bezoek kwam, hoewel het nu al maanden geleden was en ze alle uitvluchten van Helmer had gehoord. Ik had mama horen zeggen dat Glenna erover door bleef gaan omdat ze zich schuldig voelde, want een van de baby’s stierf tijdens haar dienst en Peggy zelf was bijna doodgebloed in de dokterspost en moest met spoed overgebracht worden naar het ziekenhuis in Williams Lake.

Wat de kanker betreft, was het verhaal dat Peggy nooit goed voor zichzelf had gezorgd. Ze zat te veel binnen, ze kreeg niet genoeg frisse lucht en ze at niet gezond. Het was algemeen bekend dat Peggy kant-en-klaarmaaltijden insloeg zodra Helmer zijn bijstandsgeld had ontvangen. Ik had haar zelf gezien in de winkel, met die openlijk beschaamde blik op haar gezicht als ze al die platte dozen op de toonbank stapelde. Als het geld weer op was, leefde de familie Lutz op wittebrood met jam.

‘Hij is Peggy alleen maar tot last,’ zei Glenna al roerende. ‘Ze zou zonder hem heel wat beter af zijn. Het beste wat dat gezin kan overkomen is dat Helmer even niet oplet en in het ravijn stort.’

‘Die vent zit tot aan zijn nek in de hoefijzers,’ zei mama. ‘Hij had allang dood moeten zijn.’

‘Hij had al drie keer dood moeten zijn. Moet je ons nu eens horen. Ik neem het terug, God,’ riep Glenna naar het plafond.

‘Ja, nou,’ mompelde mama. ‘Nog koffie?’ Ze wierp een blik op Jenny en mij; we zaten te dammen in de streek zonlicht bij de houtoven. Ik denk dat mama vond dat haar gesprekken met Glenna bij onze opvoeding hoorden.

De nacht waarin haar moeder een van de tweeling verloor bleef Mickey bij ons slapen. Ze logeerde ook bij ons toen haar moeder had gehoord dat ze kanker had en voor de behandeling met het vliegtuig naar Vancouver moest. En ze sliep bij ons toen haar vader zijn halve voet eraf had geschoten met zijn 30.30. Mama had het nieuwe *McCall's Magazine* voor ons gekocht en we zaten met gekruiste benen op het bed de aankleedpopjes uit te knippen. Ik hoorde mama bij het aanrecht met de pannen rammelen, tot de hele boel met veel kabaal op de grond terechtkwam.

‘Sorry!’ riep ze tegen niemand in het bijzonder. Ze begon *Sweet Caroline* te neuriën. Er kletterde weer iets op de grond.

Ze maakte gehaktbrood naar een recept waarvoor ze de braadpan op het houtfornuis kon zetten. Mickey's voeten en de mijne zaten onder de broodkruimels, omdat we om de haverklap door de keuken liepen, op zoek naar de schaar en plakband. Mama riep dat ik haar wat velletjes wc-papier moest brengen; ze had haar vinger geschrapt, samen met de worteltjes.

‘Laten we doen dat ik de vader was,’ zei Mickey toen ik terugkwam. Ze zei het als ‘lawedoen’, wat me irriteerde. Ze was geen klein kind meer. Ze kon best goed praten.

‘Lawedoen dat ik een nieuwe vrachtauto had gekocht. Goed?’ Ze liet haar papieren poppetje langs de rand van mijn beddensprei wandelen.

‘Wat voor kleur heeft hij?’ vroeg ik.

‘Rood,’ zei ze.

Ik vond haar spelletjes saai, maar ik deed mee omdat ik wist dat dit de manier was waarop een van de tweeling was gestorven, vol-

gens het verhaal van de familie Lutz. Helmer reed die nacht niet naar Williams Lake omdat hij bang was dat zijn truck het niet zou halen. Er stonden altijd een paar blikken koppelvloeistof in de achterbak omdat die om de zoveel kilometer bijgevuld moest worden, waarbij Helmer stevast liep te klagen dat hij hard aan een nieuwe vrachtauto toe was.

Mama had zich er dagenlang kwaad over gemaakt toen ze het had gehoord.

‘Met zijn kromme schouders en zijn schuldbewuste armezondaarsgezicht,’ zei ze. ‘Arme zondaar’ was mama’s benaming voor een man die binnen de muren van zijn huis zijn gezin zo slecht behandelde dat hij op straat niemand recht in de ogen kon kijken. Vooral andere vrouwen niet. Een schuldig geweten, dat bedoelde ze met arme zondaar.

‘Luie klootzak,’ had mama gezegd. ‘Ellendige, luie klootzak. Geeft zijn truck de schuld.’

Papa had gelachen.

‘Wat nou?’ had mama gevraagd.

‘Ach, niks, niks,’ had hij glimlachend gezegd.

‘Vertel jij me maar eens wat er zo grappig is. Vind jij het grappig om een baby te verliezen en zelf bijna dood te gaan?’ Ze was echt kwaad. ‘Zonder hem zou ze beter af zijn. Dan kon ze het bijstandsgeld tenminste voor zichzelf en de kinderen houden. Het is een waardeloze vent. Net een baby, maar dan groter en hij eet meer.’

‘Lawedoen dat jij de moeder was en dan kreeg jij een baby,’ zei Mickey.

Mickey wilde altijd deze ‘verbeterde versie van de werkelijkheid’-spelletjes spelen. Ik vond er niets aan, maar meestal zei ik dan toch: ‘Oké, en mijn baby is de kroonprins van het rijk en we moeten hem beschermen tegen de kidnappers die zich verschuilen in de bergen.’ Zo waren we allebei tevreden. Maar vandaag niet. Vandaag

liet ik mijn papieren poppetje zeggen: ‘Ik voel me niet zo lekker. Ik denk dat mijn baby eraan komt.’

‘Ik breng je naar het ziekenhuis,’ zei Mickeys pop.

‘Nee, dank je. Ik neem mijn eigen truck wel,’ zei ik. Ik kon het niet helpen.

Mickey staaarde me sprakeloos aan.

‘Mijn truck is niet nieuw,’ zei ik. ‘Maar hij doet het prima.’

‘Zullen we buiten gaan spelen?’ vroeg Mickey.

Die nacht, toen ik met Mickeys voeten bij mijn gezicht in bed lag en Jenny met kleine fluitgeluidjes in het andere bed lag te snurken, luisterde ik naar de keffende coyotes. Er was altijd eentje die begon, met een aanhoudende, naargeestige jammerklacht, luid en schril. Dan vielen de anderen in en sloegen ook de honden in het nabijgelegen indianenreservaat aan, luidkeels jankend in de nacht.

Aan het voeteneinde van mijn bed lag Mickey te huilen. Ik hoorde haar, al probeerde ze haar snikken te smoren.

Ik had medelijden met Mickey. Maar ik was vooral blij dat ik haar niet was.

HOOFDSTUK 3

Als ik 's nachts niet kon slapen, als ik me zorgen maakte over het vuur in het houtfornuis, dat het zo heet zou worden dat het dak in brand vloog en we alles kwijt zouden zijn, net als die gezinnen van wie de kinderen naar school moesten in de veel te grote of te kleine afdragertjes van de burens, liep ik op mijn tenen naar onze slaapkamerdeur en keek ik om het hoekje.

'Ik heb dorst,' zei ik dan. En als mama of papa knikte, schuifelde ik over de warme vloer langs het fornuis en liet ik mijn hand in het voorbijgaan over de rug van papa's stoel glijden. Ik mocht geen glas water op mijn nachtkastje zetten. Mama bezat een dwangmatige kennis over de gewoonten van muizen. Ze wist bijvoorbeeld dat ze water nodig hadden om te blijven leven, al was het maar een heel klein drupje, en daarom zette ze elke avond voordat we naar bed gingen alle kopjes en glazen op hun kop en legde ze een plank over de waterremmer. Op een nacht was ze wakker geworden van geritsel in de afvalbak en zat er een muis in, knagend aan het hard geworden speeldeeg van meel en zout dat Jenny en ik erin gegooid hadden nadat we cakejes hadden gebakken in de doucheruimte. Ze dekte de afvalbak hardhandig af met een stuk karton en wekte het hele huis toen ze ermee de voortuin in liep, hem omkieperde en met de schoffel naar de muis sloeg, haar nachtjapon fladderend in het maanlicht. Papa stond in zijn pyjamabroek slaperig te lachen in de deuropening. 'Laat hem toch gewoon gaan,' riep hij.

Haar obsessie werkte in mijn voordeel, omdat het betekende dat

ik bij het aanrecht moest blijven staan om het glas helemaal leeg te drinken, het af te drogen en op zijn kop terug te zetten in de kast. Dat betekende dat ik kon blijven treuzelen in de veilige kring van papa, zachtjes snurkend in zijn stoel, en de kletsende geluiden van mama's spelletje solitair aan tafel.

Soms hadden papa en mama de tafel dichterbij het houtfor-
nuis getrokken en zaten ze samen te kaarten, met de brandende
kerosinelamp tussen hen in. Dan dronk ik mijn water op en bleef
ik staan kijken hoe ze met hun ogen strak op hun handen gevestigd
de kaarten schudden en elkaar plaagden. Op die zeldzame avonden
ging ik tevreden terug naar bed, luisterend naar de gedempte gelui-
den van hun spel en de sporadische overwinningskreet van mama,
gevolgd door papa's diepe lach.

Maar meestal, als ik niet kon slapen na het glas water, trippelde
ik kort daarna naar de zinken teil in de badkamer, rillend in mijn
nachtop omdat de warmte de badkamer niet bereikte. Soms
merkte papa het en zei hij: 'Kun je niet slapen?' en dan hees hij zich
overeind uit zijn stoel en kwam hij even later op het randje van
mijn bed zitten. Dan stopte hij de dekens in tot onder mijn kin.
'Stel je maar voor dat we in de bush zitten en een afdakje bouwen
om te schuilen,' zei hij dan. 'We zetten een paar lange stokken te-
gen een steunbalk en dekken alles af met sparrentakken. De wolken
pakken zich samen en er is een fikse storm op til, maar we moeten
geduldig zijn. Straks willen we voor ons afdakje een vuurtje kunnen
stoken, beschut tegen de wind. We vlechten de takken een voor een
in elkaar, zodat ze stevig blijven zitten. Het wordt een mooie, sterke
mat tegen de wind. Leg jij de takken maar neer, Maggie, dan maak
ik intussen vuur. En als je klaar bent, ga je bladeren zoeken om op
de grond te leggen, zodat het lekker zacht is. Daar heb je de regen
al. We zijn net op tijd.'

Dan was ik blij dat ik in bed lag en liet ik mezelf naar de gebor-
genheid van de slaap glijden.

In de nazomer en de herfst nam papa me vrijwel elk weekend mee de bossen in. Jenny ging nooit mee op deze uitstapjes en ik vroeg me nooit af waarom dat was. Ze ging met haar vriendinnen op stap, speelde met de barbiepoppen, fietste naar de rivier voor een picknick of speelde vadertje en moedertje in de hutten die ze bouwden. Ik dacht dat ze niet mee wilde. Papa en ik gingen nooit ver weg, hooguit een uurtje rijden van huis. Soms gingen we vissen in een van de meertjes. Als er een verlaten kano of roeiboort aan de oever lag, wat vaak het geval was, duwden we hem het zachte groen van de ochtendvroegte in, onder de oprijzende nevel en het plopgeluid van een vis op jacht naar een vlieg. Op een keer hebben we zelf een vlot gebouwd en zijn we de hele dag bezig geweest om takken te snijden en ze aan twee drijvers te binden. Toen zijn we het meer over gepeddeld naar een eiland, waar we een kampvuur hebben gestookt en zijn gebleven tot de maan opkwam. Soms gingen we paddenstoelen of bessen zoeken en namen we een maaltje mee naar huis voor mama en Jenny. Maar ik vond het het allerfijnste als papa me liet zien hoe je een echte schuilplaats moest bouwen. Hij kon afdakjes en tipi-achtige schuilhutten bouwen, of hij gebruikte een natuurlijke schuilplaats die bescherming bood tegen de elementen, zoals een uitstekende rotspunt die een grot vormde en die je alleen maar van een isolerende bladlaag hoefde te voorzien voor extra warmte.

‘Ik heb een plekje ontdekt dat ik je wil laten zien, Maggie,’ zei hij op een zondag toen ik negen was.

Rondom Duchess Creek wemelde het van de meertjes en naar de meeste daarvan liep een weg. Sommige van die wegen waren houthakkerswegen. Sommige waren aangelegd door mensen die voor tijdelijk gebruik een blokhut hadden gebouwd in de bossen, in hun onderhoud voorzagen als houthakker of klusjesman en dan verder trokken en de hut achterlieten voor de wasberen en de muizen, staketsels van met de hand gehakte boomstammen en ingezakte daken, beschimmelde kranten, stoffige planken en weckpot-

ten. Ik stelde me graag voor hoe het 's nachts zou zijn in zo'n hut, als de wind door de lege ramen gierde, het zand zich ophoopte op de plek waar vroeger de deur had gezeten en het maanlicht op de roestige bedveren viel.

Het was herfst. Papa liet het raampje op een kier staan; een scherpe, kruidige bries blies frisse lucht naar binnen. Naarmate we dieper het bos in reden en over de sporen in de weg hobbelden, nam papa gas terug en voelde ik de warmte van de zon op mijn gezicht. Ik werd slaperig van het hotsen en botsen van de truck over stenen en boomwortels.

'Warm, hè?' zei papa. Hij had zijn blauwe flanellen jasje aan; zijn rode haar krulde over de kraag. 'Hou het stuur even voor me vast.'

Ik schoof naar hem toe om te sturen, zodat hij zijn jasje kon uittrekken. Het stuurwiel rukte aan mijn handen alsof het leefde.

'Wil jij rijden?'

'Ja, graag.'

Papa greep het stuur weer beet en remde toen af, terwijl ik me onder zijn arm door wurmde om in het driehoekje tussen zijn benen te kruipen. Hij legde zijn hand op de mijne op de koppeling en hielp me om hem in de eerste versnelling te zetten. De auto schoot naar voren en de motor viel uit.

'Geeft niks,' zei hij. 'Probeer nog maar eens, Maggie.'

Toen we eenmaal in de tweede versnelling reden, ontspande ik me een beetje tegen papa's warme borstkas. Ik zat in de beschermende cirkel van zijn met sproeten bezaaide armen, zijn geur van zweet en tabak.

Ik mocht sturen tot de auto het gras op sukkelde en toen nam papa het weer over. Het woud sloot zich om ons heen, een verlichte tunnel in geel, oranje en rood. Espenbladeren sloegen tegen de ruiten en bleven steken tussen de zijspiegels; de bomen schraapten langs de zijkanten; een tak met felgele bladeren kwam klem te zitten tussen de ruitenwissers en fladderde tegen de voorruit als een

vlinder die zich niet kon bevrijden. Toen opende het hoge bladerdek zich en parkeerde papa de truck bij een open plek, waar een turkooizen meertje lag. Een afgebladderde roeiboort lag op zijn kop deels verborgen in het riet.

‘We zijn er.’

We stapten uit. Een frisse wind deed het water rimpelen en tokkelde door de rietkraag en het hoge gras.

‘Zie je die boom?’ zei papa. Het was een grote, oude, knoestige spar met op ongeveer tweeënhalve meter hoogte een stevige, breed uitwaaiende tak. ‘Ik ga je leren hoe je van deze boom een schuilhut kunt bouwen in de vorm van een afdakje. Ga maar een lange, stevige tak zoeken, eentje die vanaf deze kromming ongeveer tot hier komt.’

Ik liep het bos in. De bladeren dwarrelden als reusachtige sneeuwvlokken omlaag en zeilden zachtjes naar de sponsachtige bosgrond. Ik bleef staan om naar die stille regen van afgevallen bladeren te kijken, die overal in het bos neervielen. Onder mijn voeten voelde de grond soepel aan, als een omhulsel van aarde bedekt door dode bladeren en geurige, diep oranje gekleurde dennennaalden. Daaronder lagen de tunnelsystemen van insecten, mieren en torren, met dieper nog de holle beenderen van dieren, laag na laag, tot aan de harde rotsgrond en de steenkoollaag.

Ik raapte een tak op. Hij voelde broos aan in mijn handen en toen ik hem tegen een boom sloeg, brak hij in stukken. Dieper in het woud stuitte ik op een massa takken en kreupelhout. Ik greep een essentak beet die dik genoeg was en trok hem eruit. Hij was ruim drieënhalve meter lang en nog groenig, niet bros. De wind stak op en ritselde door de bomen. Ik keek over mijn schouder om naar het meer. Door het bladerdek heen zag ik het water glinsteren in het zonlicht.

Toen ik terugkwam, zat papa op de motorkap van zijn truck te roken, zijn rode krullen wapperden als herfstbladeren in de wind.

‘Goed zo, Maggie,’ zei hij. ‘Die is volmaakt.’ Hij sprong van de motorkap, doofde zijn sigaret en stopte de peuk terug in het pakje.

‘Een afdakje is een van de makkelijkste schuilplaatsen om te bouwen,’ zei papa. ‘Het hoeft niet heel groot te zijn, daarom plaatsen we de steunbalk ongeveer hier. Waar moeten we nu eerst naar kijken?’

‘Naar de zon. De ingang is naar het oosten gericht voor de ochtendzon.’

‘Precies. Je wilt de warmte zo vroeg mogelijk voelen.’ Papa zette de steunbalk stevig in de V van de boom. ‘Maar we plaatsen hem ditmaal een tikje meer naar het zuiden, voor het uitzicht over het meer. En dan?’

‘We moeten zorgen dat er geen dode takken overhangen en dat er nergens in de buurt kans is op een landverschuiving.’

‘Hebben we dat hier?’

‘Nee.’

‘Juist. Dit is het volmaakte plekje, aan de rand van de open plek. Het bos achter ons, het meer voor ons, maar niet te dichtbij. We willen niet dat de dieren op weg naar hun drinkplaats over ons struikelen.’

Papa zette een van de takken die hij had verzameld tegen de steunbalk. ‘Het maakt niet uit als ze uitsteken,’ zei hij. ‘Dat maakt hem steviger.’ We werkten zwijgend door in de herfstzon en stapelden takken op elkaar voor de wanden van de schuilhut. Na een tijdje stak er een koude wind op die striemend in ons gezicht en op onze blote handen blies. Op zoek naar meer takken ging ik in de luwte van een pijnboom heel even op mijn hurken zitten, met de zon op mijn gezicht en de lekkere, warme geur van boombast en bos om me heen.

Ik wilde de hut het liefst zo snel mogelijk afbouwen, om erin te kruipen en uit de wind te kunnen zitten. Maar papa ging grondig te werk en ook al bouwden we de schuilhut alleen voor deze middag, hij zou erop toezien dat hij vrijwel volmaakt was.

‘Weet je waarom ik naar dit land ben gekomen?’ vroeg hij onder het werk.

‘Je had genoeg van Ierland.’

‘Dat klopt, maar ik had ook in Amerika kunnen blijven. Ik had werk gevonden in Oregon, als houthakker. Ik verdiende goed geld. Met de kerstdagen ging ik naar Portland om de bloemetjes buiten te zetten. In een kroegje hoorde ik een muzikant, ene Pete Seeger, liedjes zingen over de dienstplicht. Ik had in de krant gelezen dat ze vijftigduizend jongemannen zouden oproepen voor het leger. Dat was tijdens de Koreaanse oorlog. Ik was niet uit Ierland vertrokken om in andermans oorlog verzeild te raken.

Eenmaal terug op het werk liep ik een kerel tegen het lijf die me vertelde dat zijn grootvader opperhoofd was geweest van een van de grote stammen in de buurt van Bella Coola. Indertijd waren zij de ongekroonde koningen en koninginnen van het land. Ze waren zo rijk dat ze het weggaven, alleen om te laten zien hoe welvarend ze waren. Maar de regering greep in en verbood hen alles: hun taal, hun godsdienst, hun oude liederen en dansen. Ik vertelde hem dat het in Ierland niet anders was.

Zijn moeder was met een lid van de Ulkatcho-stam getrouwd. Als ik in een rechte lijn doorliep vanuit de plek waar wij zaten in Oregon, zei hij, steeds maar rechtdoor, dan kwam ik uit bij de plek waar hij was opgegroeid. Tussen Bella Coola en Williams Lake liep een wirwar van paden die de mensen door de eeuwen heen hadden gemaakt en gebruikt, het voedsel en de seizoenen achterna. Je hoefde nooit honger te lijden, als je maar wist wat je deed. Zolang je je vrijheid bezat, kon je leven van wild, bessen en vis. Het was een land van melk en honing. Zorg dat je bij de kust terechtkomt en de natuur geeft je alles wat je nodig hebt, gratis en voor niks: mosselen, strandgapers en zalm. Daarom ben ik hiernaartoe gegaan. Ik heb geluisterd en gekeken. Zo leer je hoe het moet.’

Toen hij tevreden constateerde dat de wanden van dennentakken lichte regen en zware dauw konden doorstaan, hoewel misschien geen zware regenbui, zei hij: ‘Laten we hem maar eens uitproberen.’ We schoven achterstevoren door de opening, allebei aan

weerszijden van de steunbalk, tot alleen onze hoofden nog naar buiten staken.

‘Als je ooit een keer verdwaalt, is dit het eerste wat je doet. Je bouwt een schuilhut voor jezelf. Niet vergeten.’

Hoe zou ik dat kunnen doen? Hij zei altijd hetzelfde als we de bossen in trokken.

‘O ja, bijna vergeten.’ Hij haalde een flesje Orange Crush uit de binnenzak van zijn jasje en stak hem me toe. Voor zichzelf had hij een biertje meegenomen. Hij viste nog wat dieper in zijn binnenzak om een pakketje tevoorschijn te halen, verpakt in een theedoek. ‘En dan eet je je chocoladekoekjes op.’

Sommige mensen zijn ervan overtuigd dat je het altijd voelt als je gaat sterven. Zelfs als je niet ziek bent, zelfs als de dood uit het niets komt opzetten als een hert op de hoofdweg. Ik weet dat niet zo. Maar ik vraag het me weleens af als ik aan deze middag met mijn vader terugdenk.

Ik kreeg het koud van de priklimonade, maar ik dronk het op, rillend en wel, omdat hij het voor me had meegebracht. Papa opende zijn bierflesje met een knal en nam een paar trage slokken, uitkijkend over het meer dat rimpelde in de wind. Hij zei: ‘Weet je, Maggie, ik ben niet zo’n prater. Dat weet je wel, denk ik. Ik kan nooit iets bedenken wat de moeite waard is om te zeggen, als ik er nog eens over nadenk. Dat begrijpt je moeder niet.’

Hij nam een slok bier en glimlachte naar me. Het juiste visaas, de naam van een vogel die een onbekend lied tjlpt, dat waren zoal de dingen die papa me meestal vertelde. Ik wist niet of ik iets moest terugzeggen of niet.

‘Je weet wel, als we op een mooie middag buiten voor het huis zitten, lekker warm in het zonnetje. Als ik dan naar haar kijk, lijkt het wel of ze licht geeft. Haar huid, haar haar en alles. En dan voel ik het. Als een visje dat op de bodem van de boot ligt te spartelen. Dan krijg ik zin om feest te vieren. Dan wil ik een koud biertje

halen en de rest van de dag vergeten. Een toast uitbrengen op haar.

En als ik het nou maar kon zeggen, hoe ik haar zie. Maar dat lukt me nooit. Ik weet nooit de juiste woorden te vinden. En als ik dan een biertje ga halen, is alles bedorven. Je weet wel hoe ze dan kan kijken.'

Hij nam een flinke teug bier.

'Ze zegt er gelukkig nooit iets van. Ik weet dat ze haar best doet om die glimlach op haar gezicht te houden. En ik weet dat ik alles bederf als ik een biertje ga halen, maar ik kan er niets aan doen. Hoe zou dat toch komen?'

Wilde hij dat ik daar antwoord op gaf? Ik zette het flesje Orange Crush aan mijn mond, nam een flinke slok en keek aandachtig toe hoe de limonade schuimend terugliep in het flesje.

'Mijn vader, jouw opa, was net zo. Nee, hij was erger. Ik heb gezworen dat ik nooit zo'n dronkenlap zou worden als hij. Dat is ook niet gebeurd. Ik ben mijn eigen soort dronkaard geworden.'

Hij stak de hals van zijn bierflesje naar me toe en zei 'proost'. Ik tikte mijn Orange Crush-flesje tegen het zijne, net als anders.

Ik had papa nog nooit dronken gezien, niet zoals Helmer, luidkeels lachend om grapjes die niet grappig waren om daarna huilerig te worden, wat plotseling kon omslaan in kwaadaardigheid, zodat de andere mannen hem in bedwang moesten houden. Mijn moeder had een hekel aan die sentimentele zwakheid in een man en ik denk dat ze nooit met mijn vader was getrouwd als hij zo'n soort dronkaard was geweest. 'Het gaat razendsnel van grappig via meelijwekkend naar vals,' zei ze.

Maar er waren ook avonden waarop mama zonder hem naar bed ging, nadat haar lage, smekende stem door onze slaapkamer-muur drong en de zijne hardnekkig klonk: 'Ik zit hier zomaar wat te genieten, Irene.' Aan de klap van een kastlade, het rammelen van de hangers in de kast, kon ik horen dat mama boos was. Ik vroeg me af wat hem bezielde om helemaal in zijn eentje bij het fornuis

te blijven zitten. Soms zong hij zachtjes *Goodnight Irene*. Zijn onvaste bromstem bracht bij mij een glimlach teweeg, maar dat effect had het niet op mama.

Als hij vervolgens overstapte op zijn Ierse liederen begon mama te huilen. Op een keer hoorde ik haar zeggen: 'Je doet me aan mijn vader denken.' Ik begreep niet waarom zijn gezang haar aan het huilen bracht. Ik was boos op haar omdat ze hem alleen liet en kwaad op hem werd. Waarom kon ze niet met hem meezingen en plezier maken, zoals hij wilde?

En dan had je die dag waarop papa, zijn vriend Panbread en mama aan het darten waren tegen de zijmuur van het huis. Ik hoorde dat papa mama ergens mee plaagde. Voordat ik het wist zei mama tegen Jenny en mij dat we onze schoenen moesten aantrekken omdat we een eind gingen wandelen. Ze ging naar binnen om onze baseballpetjes te halen en wat appels te pakken voor onderweg.

Papa riep haar na: 'Ach, toe nou, Irene, maak dit spelletje nou af.'

Ik hoorde Panbread zeggen: 'Laat haar maar, Pat. Je weet hoe vrouwen zijn.' Toen lachten ze allebei, te hard en te lang, en ik was blij dat mama binnen was en het niet kon horen.

Mama beende met fikse pas voor ons uit de bossen in en ging pas langzamer lopen toen we voorzichtig onze weg zochten door de droge bedding van een kreek. Ik stopte zo vaak om gladde kiezels op te rapen dat Jenny een heel eind voor me uit liep, uit het zicht, en mama was nog veel verder vooruit. De zon brandde op mijn rug. Zo nu en dan zag ik de flits van een kolibrie boven de oranje bloemen van de *Indian Paintbrush*. Een specht trommelde tegen een boomstam. De warme zon, het holle getrommel dat door de dennen galmde en het zachte kletsen van mijn hardloopschoenen op de stenen wikkelden me in een cocon. Een deel van me keek op mezelf neer, zoals ik daar door de kreek liep. Een smal stroompje kronkelde zich tussen de stenen door. Toen de punten van mijn hardloopschoenen donker kleurden van het water, keek ik op en

zag ik wuivende krentenboompjes, helderwitte madeliefjes en turkooizen lucht. Ik had het gevoel of ik uit een droom ontwaakte.

Toen hoorde ik mama roepen. ‘Mag-gie!’ Tweetonig van hoog naar laag, als de roep van een Amerikaanse matkop. ‘Mag-gie, kom nou. We zijn hie-ier!’

Ik volgde een smal hertenspoor dwars door het kreupelhout een heuveltje over. Daar zat mama, tot aan haar hals in een helder blauwgroen meer. Jenny sprong opgewonden op en neer in de modder, helemaal bloot op het baseballpetje na, waar haar lange rode haar onderuit wapperde.

‘Raad eens?’ zei mama.

‘Wat?’

‘Het is niet diep!’ en ze stak haar armen in de lucht en sprong als een vis op uit het water. Het water kwam maar tot haar middel en mama was ook naakt, haar kleren lagen slordig op een hoopje in het gras naast Jenny.

‘Schiet op,’ gilte Jenny en ze rende lachend het water in, met haar baseballpetje nog op haar hoofd.

Ik weet nog hoe heerlijk loom we ons voelden nadat we uren in het water hadden gespeeld. We moesten onder water duiken om aan de paardenvliegen te ontkomen. We deden wedstrijdes: zaten elkaar achterna in het ondiepe water, met onze handen in de modder om ons vooruit te werken; wie het langst op een stuk drijfhout kon blijven zitten, wie het langst haar adem kon inhouden, wie het hoogst vanuit het water in de lucht kon springen. We lieten ons opdrogen op een groot rotsblok in de zon, met de warme steen onder onze wangen, om dan het water weer in te gaan om af te koelen, schreeuwend naar mama dat ze moest kijken van haar plekje op onze kleren in het gras, met de gladde buiging van haar heup naar haar taille en de ene borst tegen de andere geveid.

Tegen de tijd dat we die avond strompelend ons huis weer in het vizier kregen, was de zomerlucht purper gekleurd. Onze benen voelden aan als rubber van de lange wandeling en we konden niet ophou-

den met giechelen, omdat we doodop waren en helemaal gek werden van de jeuk. We zaten niet alleen onder de muggenbeten, maar we hadden ook een soort zwemmerseczeem opgelopen in het meer.

‘We moeten allemaal in bad,’ zei mama. ‘Dan smeren we ons in met *calamine lotion*.’

Jenny was als eerste bij het trapje naar de voordeur. ‘Papa!’ zei ze en ze bleef staan. Ze was bijna over hem gestruikeld. Hij lag met opgetrokken knieën in het gras bij de onderste trede, naast een omgevallen keukenstoel.

‘Ga naar binnen,’ zei mama.

‘Gaat het wel goed met hem?’ vroeg Jenny.

‘Ga naar binnen, Jenny, Maggie. Vooruit.’

Jenny en ik deden wat ze zei, maar we bleven bij de deur staan kijken.

Mama hees hem een stukje van de grond en probeerde hem overeind te krijgen. Maar hij gleed uit haar armen en viel weer terug in het gras.

‘In godsnaam, Patrick. Ga naar binnen.’

Het was een van de zeldzame keren dat ik mijn moeder hoorde vloeken en ik schrok ervan. Hoewel we alleen met Pasen en Kerstmis naar de kerk gingen, beschouwde ze zichzelf als een goede katholiek en vloekwoorden waar God in voorkwam waren bij ons thuis strikt verboden.

‘Wat is het probleem, Irene?’ vroeg mijn vader, plotseling klaarwakker.

‘Ga naar binnen. Ga naar bed.’

‘Rustig, rustig. Ik wilde alleen even een luchtje scheppen.’ Hij schudde zich los en banjerde naar binnen, met een knipoog naar Jenny en mij in het voorbijgaan.

Mama liet hem gaan. Ze ging op het trapje zitten, met haar rug naar ons toe.

‘Ik heb jeuk,’ zei Jenny even later.

Mama hees zich overeind om water te pompen voor ons bad.